

Sygn. akt II CSK 701/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa M. N.
przeciwko P. [...] Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym
Izbie Cywilnej w dniu 28 czerwca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 10 kwietnia 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem częściowym z dnia 7 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy w P. zasądził od P. [...] Sp. z o.o. w P. na rzecz M. N., X. N. i Ł. N. kwoty odpowiednio 61 907,58 zł, 631,71 zł oraz 631,71 zł, w każdym wypadku wraz z bliżej oznaczonymi odsetkami ustawowymi (odpowiednio punkty 1, 2 i 3 wyroku), z tytułu odszkodowania za spadek wartości nieruchomości.

Wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...] na skutek apelacji pozwanego zmienił wyrok Sądu Okręgowego w punkcie 1 tylko w zakresie rozstrzygnięcia o odsetkach ustawowych za opóźnienie, w punkcie 2 – obniżając zasądzoną tam kwotę 631,71 zł do kwoty 139,16 zł, zasądzając odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty od dnia 8 lipca 2016 r. do dnia zapłaty i oddalając powództwo o kwotę 492,55 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, a w punkcie 3 - obniżając zasądzoną tam kwotę 631,71 zł do kwoty 492,55 zł, zasądzając odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty od dnia 12 listopada 2015 r. do dnia zapłaty i oddalając powództwo o kwotę 139,16 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, oraz oddalił apelację w pozostałej części.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwany wskazał przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. W jego ocenie, w niniejszej sprawie powstaje istotne zagadnienie prawne, które można sprowadzić do pytania: „czy złożona do akt sprawy przez biegłego sądowego opinia, która została sporządzona przez niego wraz z pomocą innych osób, które nie zostały powołane do jej wykonania wspólnie z biegłym przez Sąd, może stanowić dowód z pisemnej opinii tego biegłego sądowego?”.

Zdaniem skarżącego, także w razie pozytywnego rozstrzygnięcia tej kwestii przez Sąd Najwyższy, skarga kasacyjna powinna zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność. Jeżeli bowiem istnieją uzasadnione wątpliwości co do prawidłowości zastosowania wyceny wartości nieruchomości, to ocena tej okoliczności wymaga wiadomości specjalnych, uzasadniających skierowanie wniosku na podstawie art. 157 ust. 3 w związku z art. 157 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami

(obecnie tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 2204 ze zm.). Ocena prawidłowości zastosowanej przez biegłego metodologii w sytuacji, w której kierowane do niej zarzuty merytoryczne są poparte stanowiskiem opartym na wiadomościach specjalnych innych rzeczoznawców majątkowych, nie może być wyjaśniona przez samego biegłego w ramach uzupełnienia opinii czy też wyjaśnień złożonych na rozprawie i ich następczej oceny przez Sąd. W tej sytuacji wniosek o weryfikację złożonej do akt opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego R. D. był zasadny.

Oczywistą zasadność skargi pozwany wiąże także z przerzuceniem w niniejszym postępowaniu na biegłego obowiązku dokonania części ustaleń faktycznych oraz dokonania wykładni prawa co do przyczyn spadku wartości nieruchomości i w konsekwencji bezkrytycznym oparciu się na jego stanowisku w tym zakresie przy wydawaniu rozstrzygnięcia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał

przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ. oraz z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.).

Zagadnienie przedstawione przez pozwanego nie czyni zadość przedstawionym wymaganiom, nie budzi bowiem poważnych wątpliwości. W wydanym w sprawie przeciwko temu samemu pozwanemu, postanowieniu z dnia 29 marca 2018 r., II CSK 650/17 (nie publ.) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że „Przedmiot opracowania, stopień jego skomplikowania ale także konieczność zebrania bazy danych, z odwołaniem się do której miało powstać, sprawia, że trudno jest odmówić powołanemu w sprawie biegłemu prawa do podjęcia współpracy z innymi osobami, które pomogą mu wykonać zlecone zadania w rozsądnym czasie, o ile tylko biegły na bazie zebranych dla niego materiałów wyjściowych przygotuje opracowanie, za którego jakość i rzetelność weźmie merytoryczną odpowiedzialność”. Sporządzona w ten sposób opinia – operat szacunkowy zachowuje walor opinii biegłego wyznaczonego przez Sąd. Także w innych sprawach kwestia ta nie wzbudziła poważnych wątpliwości Sądu Najwyższego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2019 r., II CSK 571/18, nie publ. i z dnia 31 maja 2019 r., II CSK 609/18, nie publ.). *In casu* nie budzi zaś wątpliwości, że biegły wziął odpowiedzialność za przygotowane opracowanie, zważywszy, iż w ustnej opinii złożonej na rozprawie podtrzymał opinię pisemną i odniósł się do podnoszonych przez strony zarzutów. Pomijając

argumentację przedstawioną w przywołanym przez Sąd Apelacyjny postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2018 r., II CSK 650/17, skarżący pozbawił się szansy na wykazanie potrzeby ponownego rozważenia tej kwestii.

Skarżący nie wykazał również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c., a więc iż zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ., z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ., z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ., z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, nie publ., z dnia 5 października 2018 r., V CSK 168/18, nie publ.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że sądy *meriti* dysponują pełną swobodą przy ocenie wiarygodności dowodów, co dotyczy również dowodu z opinii biegłego, a podważanie tej oceny w postępowaniu kasacyjnym jest wykluczone ze względu na art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. Od oceny sądu zależy również potrzeba skorzystania z możliwości wynikającej z art. 157 ust. 3 u.g.n., a zaniechanie w tym zakresie, mimo wniosku strony, nie stanowi uchybienia, które uzasadniałoby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2016 r., III CSK 317/15, nie publ. i z dnia 24 listopada 2016 r., II CSK 100/16, nie publ. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2017 r., II CSK 450/16, nie publ., z dnia 27 marca 2017 r., II CSK 671/16, z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 682/16, nie publ.; z dnia 13 kwietnia 2017 r., II CSK 735/16, z dnia 6 września 2017 r., II CSK 119/17, nie publ., z dnia 29 marca 2018 r., II CSK 650/17, z dnia 11 kwietnia 2018 r., II CSK 704/17, nie publ., z dnia 15 maja 2018 r., II CSK 2/18, nie publ., z dnia 18 maja 2018 r., II CSK 23/18, nie publ. i z dnia 15 maja 2019 r., II CSK 571/18). Zarzuty merytoryczne względem opinii biegłego oparte na wiadomościach specjalnych innych

rzeczoznawców majątkowych nie są - rzecz jasna - pozbawione znaczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2016 r., III CSK 317/15, nie publ. i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 2018 r., II CSK 192/18, nie publ.), jednakże gdy sąd, po zapoznaniu się z nimi i wysłuchaniu odpowiedzi biegłego uznaje jego wyjaśnienia za wystarczające (por. s. 13 uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego), nie można mówić o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Zwłaszcza, gdy skarżący, jak w niniejszej sprawie, poprzestaje na ogólnych twierdzeniach co do nieprawidłowości opinii, bez wskazania konkretnego zarzutu, ewentualnie podbudowanego przytoczonymi wiadomościami specjalnymi pochodzącymi z prywatnej opinii rzeczoznawcy, skonfrontowania go z konkretnymi wyjaśnieniami biegłego (ewentualnie z uchyleniem się od wyjaśnienia) i wyводу potwierdzającego, że wyjaśnienia te były oczywiście niewystarczające, a odmienna ocena sądu w niedopuszczalny sposób, bez wystarczającego oparcia w opinii biegłego, wkraczała w materię wymagającą wiadomości specjalnych.

Oczywistej zasadności skargi nie może uzasadniać także ogólnikowy zarzut dotyczący „bezkrytycznego” oparcia się przez Sąd w całości na opinii biegłego i przerzucenia nań obowiązku ustalenia faktów w postaci przyczyn spadku wartości nieruchomości. *In casu* opinia biegłego służyła ustaleniu tego, czy skutek ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania wartość nieruchomości powodów uległa obniżeniu i określeniu jego wysokości. Takie ujęcie granic i znaczenia opinii biegłego nie nasuwa zastrzeżeń, co czyni twierdzenie o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej bezpodstawnym.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw

[aw]